

akkor még régi szokás szerint november elseje volt.) Első ízben 81, második ízben 48, harmadikban 41 jelölt állott vizsgálatra, tehát összesen *százhetven!*

A vizsgáló bizottság összetételéről s a vizsgálatok anyagáról, menetéről és eredményéről is igen érdekes és tanulságos részleteket is találni e *füzetben*, melyre ezennel felhívjuk olvasóink figyelmét.

*Fest Aladár.*

**Orel Géza: Gazdasági szellem nevelése.** Budapest, 1940. 8-r., 84 lap.

Végzetes jelensége társadalmunknak, hogy a magyar ifjúság alacsonyabbrendűséget lát a produktív foglalkozásokban. Szomorú tapasztalat, hogy kereskedők, iparosok, sőt falusi mezőgazdák gyermekei is, különösen, ha középiskolát végeztek, nem folytatják atyjuk foglalkozását, nincsen vállalkozási kedvük. Ezért ritka az olyan üzlet vagy műhely, amelyet a tulajdonos nagypapa alapított. A megjelent könyv szerzője a gyakorlati szellemben való nevelés régi harcosa, 40 évet töltött főként kereskedők nevelésének szolgálatában, nyílt szemmel látta feladatát, amit a műhelyi nevelésről, gyakorlati életre való nevelésről, ipari és mezőgazdasági szakoktatásról, a pályaválasztásról, a tanoncoktatásról, a tőll és a szerszám harcáról az iskolában s más hasonló kérdésekről közzétett nagy kiterjedésű irodalmi munkássága is igazol. A szóban levő könyvben saját szavai szerint lefekteti 40 év alatt kikristályosított tapasztalatait. Leírja, hogyan képzeli el olyan nemzedék nevelését, amely nem törekszik a biztos nyugalmat, de örökös szegénységet nyújtó hivatalok felé, hanem szívesen választja a nemzetek meggazdagodásának alapját alkotó szabad pályákat: a kereskedőt, iparit, mezőgazdaságit.

A könyv 8 tanulmányt tartalmaz, melyeknek nagyrészt szerző különféle alkalomra írta és így a szó szoros értelemben vett egység nincsen a könyvben, de az egészen átvonul az az alapgondolat, mennyire téves és káros az a magyar közvélemény, hogy a hivatalnoki pálya az egyedül üdvözítő. A tanulmányok egyébként, nagyon helyesen, nem elméleti fejtegetések, hanem komoly gyakorlati javaslatok, hogyan lehetne a gyakorlatban a produktív pályákra való nevelést megvalósítani.

Az első tanulmány »Az élet ABC-je is helyet kér a nevelésben« címmel a Magyar Pedagógiai Társaságban tartott székfoglaló beszédét tartalmazza. Ebben főként a pályaválasztás kérdését tárgyalja. Nálunk a fiatalok teljesen tájékozatlanul választanak pályát, ámiben hibás mind az iskola, mind a szülő. Az iskola egyáltalában nem törődik ezzel a kérdéssel, nem próbálja ki a gyermek ügyességét, gyakorlatias észjárását vagy képességeit. Az iskolákból teljesen hiányzik a gyakorlati szellemben való nevelés. Még a falusi iskolák is gyakran elterelik a gyermeket szülei foglalkozásától. A szülők meg épen nem iparkodnak, hogy gyermekeik gyakorlati hajlamát felébresszék. Általában szerzőnk sok igazságot mond és sok jó tanácsot ad, csak volna, aki megszívlné.

A második tanulmány Szegeden a kereskedelmi alkalmazottak kongresszusán tartott előadása az utódnevelésről és a kereskedők utánpótlásáról. Ebben a tanoncoktatásról, a kereskedőképző szakiskoláról, a hiányzó keres-

kedelmi szakkönyvekről, az egész napi tanításról, a kereskedői szellem neveléséről nyújt igen érdemes gondolatokat.

A tankerületi főigazgatóság által rendezett továbbképző tanfolyamon az érettségizett leányok számára ad pályaválasztási tanácsokat. A következő tanulmány a kir. főigazgatóság által a kereskedelmi iskolai tanárok részére rendezett szünidei tanfolyamon tartott előadást tartalmazza. »A felső kereskedelmi iskola — és a kereskedelmi szellem« címen. Az ezután következőben »Az iparos jó tulajdonságai és hibái« címen mond nagyon sajnálatos igazságokat. Az utolsó tanulmányban az iskolákban vezetett egyéni törzslapoknak a pályaválasztásra való tekintettel lelkiismeretes kitöltésére ad útbaigazítást.

A sok értékes gondolat közül kettőt kívánok kiemelni. Az egyik, hogy a falusi iskolák részére külön tanítóképzést kíván. Olaszországban, ahol a falusi lakosságnak városba özőnlése vészes jelleget öltött, ennek az iskolák segítségével akarják elejét venni. Hogy azonban a falusi iskolák a rájuk háruló sokirányú feladatnak megfelelhessenek, a falusi tanítók képzését külön megfelelő tanítóképzőkre ruházták.

A másik, hogy a túlzott gimnáziumba tódulást ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi irányú polgári iskolával kívánja megszüntetni. Ez teljesen egyezik a polgári iskolai tanárság sok évtizedes törekvésével. A polgári iskolai tanárság iskolájának reformjával épen azt a célt akarta szolgálni, hogy a gimnáziumba töretető ifjúság nagy részét elterelje onnét és már 10 éves korától gazdasági szellemben nevelve, a magyar társadalmat közgazdasági szellemben nevelt gazdákkal, iparosokkal és kereskedőkkel töltsse. A polgári iskolai tanárság bizonyára elégtétellel állapíthatja meg, hogy az érdemes szerző 40 évi tapasztalattal ugyanerre a megállapításra jutott.

A gyakorlati nevelés igaz szeretete szülte ezt a kötetet is, a tárgy iránti melegség és szeretet érezhető minden egyes sorából. Szerző az illetékesek figyelmébe ajánlja könyvét, valóban megérdemelné, hogy meggondolásait figyelembe vegyék.

Szenes Adolf.

**Horváth Ambrus: Koppi Károly működése.** (Palaestra Calasactiana 34. sz.)

Szeged, 1940., 8-r., 119 lap.

A haladás, a fejlődés és a tökéletesedés természeti törvény és az ember kiváltsága. Érteiménél fogva jutott el a mai civilizációig és kultúráig a teremtés koronája, aki egyedül törődik intézményesen a benne rejlő tehetségek mennél teljesebb kifejlesztésével. Ez főleg iskolák útján történik. A tanítás tudományának segítségével az ember messze maga mögött hagyott minden más élő teremtést. Pedig minden időben két hatás érvényesült működésében. A *tekintélyi*, amely a meglévőnek megtartására törekedett és a *haladó*, amely újabb célokat tűzött az emberi értelem elé, és sohasem elégedett meg az elért eredményekkel. Ez a kettős irány minden időben fellelhető a pedagógia történetében.

A 18. században Magyarországon erősen terjeszkedő piaristák a haladó pedagógiának legismertebb képviselői. Már alapításukkor tudatában voltak an-